

Nyheter Sveriges skolchefer juni till och med augusti 2022

Regeringen: Förslag om professionsprogram

I en lagrådsremiss föreslår regeringen ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. Programmet ska skapa en nationell struktur för kompetensutveckling under hela yrkeslivet. Syftet är att skolan och förskolan ska stärkas, Sverige ska få fler lärare och förskollärare och förutsättningar ska kunna skapas för högre kunskapsresultat hos eleverna.

Professionsprogrammet ska även bestå av ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare. Det innebär en möjlighet att ansöka om en viss meriteringsnivå. Om vissa angivna villkor är uppfyllda beslutar Skolverket om meriteringsnivå. Utöver det första steget in i professionen, legitimation, ska det finnas olika meriteringsnivåer, varav en ska förutsätta examen på forskarnivå.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2024.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/06/forslag-om-inrattande-av-ett-nationellt-professionsprogram/>

Regeringen: Skolverket ska utforma det nationella professionsprogrammet

Regeringen har beslutat att Skolverket ska föreslå innehållet i en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare.

Regeringen har även beslutat att inrätta ett särskilt rådgivande organ benämnt Rådet för professioner i skolväsendet, inom Skolverket. Rådet ska bistå Skolverket i arbetet med en nationell struktur för kompetensutveckling och med att utreda frågor om ett meriteringssystem för legitimerade lärare och legitimerade förskollärare.

Skolverket ska redovisa uppdraget till Utbildningsdepartementet senast den 1 oktober 2023.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/06/nya-steg-i-inrattandet-av-ett-nationellt-professionsprogram-for-rektorer-larare-och-forskollarare-i-skolvasendet/>

Regeringen: Medel för lärarlönelyftet kvar

I budgetpropositionen för 2022 meddelade regeringen att lärarlönelyftet skulle flyttas till likvärdighetsbidraget för att minska den administrativa bördan för huvudmän.

Efter att ha lyssnat representanter för fackförbund, huvudmän, skolmyndigheter och Sveriges Kommuner och Regioner har regeringen beslutat att medel för lärarlönelyftet ska ligga kvar som tidigare för det kommande läsåret 2023/2024.

Regeringen avser att återkomma med förslag på hur konstruktionen av lärarlönelyftet och andra riktade statsbidrag på skolområdet bör se ut för att bidragen på bästa sätt ska nå sina syften.

<https://www.regeringen.se/artiklar/2022/06/regeringen-avser-lata-medel-for-lararlonlyftet-bli-kvar/>

Regeringen: Regionala planeringsunderlag för gymnasieskolan och komvux

Regeringen har givit Skolverket i uppdrag att utforma regionala planeringsunderlag som stöd för huvudmäns planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux).

De regionala planeringsunderlagen ska rikta sig till kommuner, regioner och enskilda huvudmän som behöver fatta beslut om utbildningsutbud. Underlagen ska även kunna användas som stöd för dem som ansöker om godkännande för att få bedriva utbildning vid en fristående gymnasieskola, och av Skolinspektionen när myndigheten prövar ansökningar om sådana godkännanden.

De första planeringsunderlagen ska finnas tillgängliga senast den 31 oktober 2023.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/08/regionala-planeringsunderlag-ska-bidra-till-bättre-kompetensförsörjning-i-hela-landet/>

Regeringen: Utredning om hur säkerheten i skolan kan förbättras

Under de senaste åren har det skett ett antal grova våldsdåd i skolor i Sverige. Regeringen har därför tillsatt en utredare som ska lämna förslag till åtgärder för att förbättra arbetet med säkerhet i skolväsendet.

Till särskild utredare har regeringen utsett Jonas Trolle, chef för Center mot våldsbejakande extremism. Uppdraget ska delredovisas senast den 15 februari 2023 och slutredovisas senast den 31 augusti 2023.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/06/regeringen-tillsatter-en-utredning-om-hur-sakerheten-i-skolan-kan-forbatttras/>

Regeringen: Ytterligare 100 miljoner till elevhälsan

Regeringen har beslutat att ytterligare 100 miljoner kronor kan betalas ut för personalförstärkning inom elevhälsan. Elevhälsan omfattar skolläkare, skolsköterska, skolkurator och skolpsykolog.

Tidigare har 280 miljoner kronor avsatts under 2022 och nu tillförs ytterligare 100 miljoner. Skolverket har i uppdrag att fördela medlen.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/06/ytterligare-100-miljoner-till-elevhalsan/>

Regeringen: Utländskt skolägande ska kartläggas

Regeringen har givit Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i uppdrag att kartlägga utländskt ägande och investeringar i alla skolformer inom skolväsendet samt yrkeshögskolan, högskolan och folkbildningen. Studien ska belysa risker och bidra till ökad kunskap om utländskt direkt och indirekt ägande samt investeringar inom utbildningsområdet. Även risker förenade med donationer eller samarbeten inom utbildningsområdet ska ingå i studien.

Bakgrunden till uppdraget är att det i dag är svårt att veta vilka som har kontroll och inflytande över de olika bolag som äger och driver skolor i Sverige.

Uppdraget ska redovisas senast den 28 april 2023.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/08/foi-ska-kartlagga-utlandskt-agande-inom-skolan/>

Regeringen: Förslag om stopp för etablering av fristående skolor med konfessionell inriktning

I en lagrådsremiss föreslår regeringen ett etableringsstopp för fristående skolor och fristående fritidshem med konfessionell inriktning. Regeringen föreslår även att befintliga fristående verksamheter med konfessionell inriktning inte ska få utöka verksamheten.

Bakgrunden är att Skolinspektionen funnit allvarliga brister på vissa fristående skolor med konfessionell inriktning. Det har förekommit att undervisningen inte utgått från vetenskaplig grund utan från konfessionella värden. Ämnesinnehåll har reducerats när det gäller idrott och biologi och det finns brister när det gäller undervisning i sex och samlevnad. Pojkar och flickor har inte fått en likvärdig utbildning eller så har de inte bemötts på ett jämställt sätt. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/07/regeringen-vill-stoppa-etablering-av-fristaende-skolor-med-konfessionell-inriktning/>

Riksdagen: Tydligare krav på konfessionella skolor

Riksdagen sa ja till regeringens förslag om att öka kontrollen av konfessionella inslag i skolan. Ändringarna innebär bland annat att det ställs högre krav på de huvudmän som vill bedriva verksamhet med konfessionell inriktning. Konfessionella inslag ska som huvudregel vara skilda från övriga aktiviteter inom skolan så att eleverna kan välja om de vill delta eller inte.

Ändringarna innebär också att definitionerna av undervisning och utbildning i skollagen ändras. Det innebär bland annat att skolor, förskolor och fritidshem med offentlig huvudman ska kunna genomföra avslutningar och uppmärksamma traditionella högtider i gudstjänstlokaler, så länge det inte förekommer konfessionella inslag. Lagändringarna börjar gälla den 2 januari 2023.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/tydligare-krav-pa-fristaende-forskolor-skolor_H901UbU29

Riksdagen: Nej till regeringsförslag om skolval

Riksdagen sa nej till merparten av regeringens förslag om ett mer likvärdigt skolval. Förslagen innebar bland annat att kötid inte ska få användas som urvalsgrund. Regeringen föreslog också att huvudmän aktivt ska verka för en allsidig social sammansättning av elever. Riksdagen menar att regeringens förslag är otydligt och har stora brister.

Riksdagen sa ja till regeringens förslag om urvalsgrunden i resursskolor. Förslaget innebär att om det inte finns plats för alla sökande till kommunala resursskolor ska de elever prioriteras som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder.

Riksdagen riktade också en uppmaning, ett så kallat tillkännagivande, till regeringen om att återkomma med ett nytt förslag om ett utvecklat skolval.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/ett-mer-likvardigt-skolval_H901UbU33

Regeringen: Skolverket ska utreda gemensamt skolval

Efter Riksdagens tillkännagivande har regeringen har givit Skolverket i uppdrag att lämna ett förslag på hur ett gemensamt skolvalssystem kan organiseras och genomföras.

”Ett nationellt skolvalssystem bedöms leda till en ökad transparens och rättssäkerhet. Ett sådant system förväntas även leda till förenklade och effektiviserade skolplaceringsprocesser och därmed till en mer effektiv användning av skolans resurser.”

[Uppdrag om ett gemensamt skolvalssystem](#)

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/07/forbud-mot-vinstuttag-stopp-for-nya-religiosa-friskolor-och-nationellt-skolval-for-att-aterta-den-demokratiska-kontrollen-over-skolan/>

Regeringen: Utredning om förbud mot vinstuttag i skolan

Regeringen har tillsatt en särskild utredare som ska lämna förslag som säkerställer att de skattemedel som avsätts för skolan används till det medlen är avsedda för. Utredaren ska lägga förslag som stoppar möjligheten till vinstuttag. För att elever inte ska drabbas ska utredaren föreslå lösningar som ger befintliga aktörer förutsättningar att ställa om och fortsätta sin verksamhet. Utredaren ska också säkerställa att förbudet inte kan kringgås.

Den särskild utredaren, Johan Ernestam, är utredare på Lärarförbundet och medverkade som expert i utredningen En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning (SOU 2020:28).

Uppdraget ska redovisas senast den 29 februari 2024.

[Kommittédirektiv En skola utan vinstintresse, Dir. 2022:102](#)

Regeringen: Bättre kunskaper om elever med funktionsnedsättning behövs

Barn och elever med funktionsnedsättning har en särskild utsatthet i skolan. För att kunna följa upp situationen i skolväsendet för dessa elever har regeringen tillsatt en utredare som ska analysera och föreslå hur kunskapen kan öka om barn och elever med funktionsnedsättning.

Till särskild utredare utses Magnus Tideman, professor i socialt arbete med inriktning funktionshinder, Högskolan i Halmstad och Marie Cederschiöld högskola.

Uppdraget ska redovisas senast den 29 september 2023.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/06/regeringen-vill-fa-battre-kunskap-om-elever-med-funktionsnedsattning/>

SOU: Utredning om hur fler ska klara gymnasieskolan och komvux

Utredaren, Katrin Stjernfeldt Jammeh, föreslår bland annat:

- Att det ska införas sammanhållna yrkesutbildningar (yrkespaket) som kan tillämpas för utbildning på introduktionsprogram.
- Att ansvaret för de lokala programråden ska utvidgas till att även omfatta yrkesutbildning som anordnas på introduktionsprogram och i gymnasiesärskolan.
- Att det ska införas en skyldighet i skollagen att erbjuda elever som lämnar gymnasieskolan utan att ha nått examen och samtliga elever som lämnar gymnasiesärskolan ett avslutande vägledningssamtal.
- Att arbetet med studie- och yrkesvägledning ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå samt ske i samverkan med lärare och övrig personal.
- Att studie- och yrkesvägledningen ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

[I mål – vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning, SOU 2022:34 \(pdf 4 MB\)](#)

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2022/06/sou-202234/>

Skolverket: Flera stora förändringar i skolan

Nya läroplaner och kursplaner

I höst gäller ändrade läroplaner för alla skolformer utom förskolan. Även kursplanerna för de obligatoriska skolformerna har ändrats.

[Ändrade läroplaner och kursplaner hösten 2022](#)

Nya betygsbestämmelser

Från halvårsskiftet gäller även nya bestämmelser för hur betyg sätts. De nya bestämmelserna ska leda till att betygen speglar elevernas kunskaper bättre. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsgränser som gäller för ämnet eller kursen. Begreppet betygsgränser ersätter det tidigare begreppet kunskapskrav. De nya bestämmelserna omfattar alla skolformer där betyg sätts.

[Ändringar i hur betyg ska sättas och nya allmänna råd](#)

Extra studietid

Elever i årskurs 4-9 i grundskolan ska erbjudas extra studietid för att få hjälp med läxor och annat skolarbete. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och det ska vara frivilligt för elever att delta.

[Extra studietid och utökad lovskola](#)

Större möjlighet att stänga skolor

Från den 1 juli kan Skolinspektionen förbjuda en kommun eller region att fortsätta bedriva en verksamhet om de inte har åtgärdat brister och missförhållandena är allvarliga.

Skolinspektionen får även större möjlighet att återkalla ett godkännande av en fristående skola. Samtidigt får kommuner utökad möjlighet att återkalla godkännande av fristående förskolor eller fritidshem.

[Större möjlighet att stänga skolor](#)

Nya regler för trygghet och studiero

Från den 1 augusti gäller ändringar i skollagen som innebär att all personal i skolan får göra det som är befogat för att öka tryggheten och studieron. Det kan till exempel handla om att ingripa fysiskt för att avvärja våld och kränkningar. Det blir även enklare för rektorn att ta beslut om avstängning. Samtidigt införs nya bestämmelser som reglerar användning och omhändertagande av mobiltelefoner.

[Läs mer om regeländringarna för ökad trygghet och studiero](#)

<https://www.skolverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter/nyheter/2022-06-30-flera-stora-regeländringar-i-skolan->

Skolverket: Varierande kunskapsstapp under pandemin

En undersökning som Skolverket gjort visar att pandemins påverkan på elevernas kunskapsutveckling har varierat.

Lärare och rektorer bedömer att det varit ett visst kunskapstapp i de flesta ämnen i grundskolans samtliga årskurser, främst i årskurs 8 och 9. Orsaken är hög frånvaro hos elever och personal.

Inom gymnasieskolan är det undervisningen på distans som bedöms ha orsakat kunskapstapp. Vissa ämnen har påverkats mer än andra, såsom matematik, moderna språk och ämnen med mer praktiska inslag. Det finns även en grupp lärare och rektorer som inte ser något tapp alls.

[Kunskapstapp och betyg i gymnasieskolan under covid-19-pandemin](#)

[Kunskapsstappet i grundskolan under covid-19-pandemin](#)

[Påverkan av covid-19-pandemin under december 2021 till mars 2022](#)

<https://www.skolverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter/nyheter/2022-06-02-varierande-kunskapstapp-enligt-larare-och-rektorer>

Skolinspektionen: Fortsatta skillnader mellan pojkar och flickor i skolan

Skolinspektionens granskningar under hösten 2021 och våren 2022 visar att det finns skillnader i pojkars och flickors upplevelser av skolan.

”Flera av våra granskningar visar till exempel att könsskillnader ofta inte finns med i huvudmäns och rektorers analyser av sin verksamhet. Vi kan även se att det är få gymnasieskolor med yrkesprogram som arbetar med att förebygga att elever väljer kurser utifrån könsnormer. När det gäller skillnader trygghet i skolan så svarar till exempel drygt hälften av pojkarna i årskurs 8 i Skolenkäten att de känner sig helt och hållet trygga i skolan, jämfört med en av tre flickor.”

”Men det finns även exempel på positivt jämställdhetsarbete i skolan i våra granskningar. Vår granskning av val av läromedel visar att de flesta lärare ofta tar hänsyn till jämställdhetsaspekter vid kvalitetssäkring av läromedel.”

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/nyheter/fortsatta-skillnader-mellan-pojkar-och-flickor-i-skolan/>

<https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/statistik/statistik-om-jamstallldhet/statistik-om-jamstallldhet-2021-2022/>

Riksrevisionen: Skolpengssystemet motverkar en likvärdig skola

Riksrevisionen har granskat regelverket för skolpengen.

”Riksrevisionens sammanfattande bedömning är att regelverket i vissa avseenden motverkar en likvärdig skola och därför behöver förändras. Riksrevisionens bedömning är att det nuvarande regelverket medför svårigheter för såväl huvudmännens möjlighet att planera sin verksamhet som en effektiv resursfördelning.

Det beror bland annat på att enskilda huvudmän ska ersättas enligt lika villkor, men har andra förutsättningar för sin skolverksamhet än de kommunala huvudmännen.

Samtidigt har de enskilda huvudmännen svårt att bedöma om de får rätt ersättning. Därutöver speglar inte skolpengens storlek kostnaden för att ta emot eller förlora en ytterligare elev.

Riksrevisionens bedömning är även att regelverket för påtagliga negativa följder på lång sikt vid etablering av fristående skolor inte fungerar ändamålsenligt.”

- Riksrevisionen rekommenderar regeringen bland annat att se till att det införs en statligt bestämd schablonmodell för ersättning till enskilda huvudmän.
- Riksrevisionen rekommenderar också att regeringen ser över regelverket för påtagliga negativa följder så att det blir tydligt vad som avses.
- Om regeringen väljer att inte iaktta rekommendationen om en schablonmodell för ersättningen till fristående skolor rekommenderar Riksrevisionen regeringen att: se till att det införs en schablon för lokalkostnadsersättning till enskilda huvudmän.

<https://www.riksrevisionen.se/om-riksrevisionen/kommunikation-och-media/nyhetsarkiv/2022-06-30-en-schablon-for-skolpengen-bor-inforas.html>

https://www.riksrevisionen.se/download/18.54fa089181a1c0d0323dd43/1656417088024/RiR_2022_17_webb.pdf

SKR: Rapport om prognoser och lokalt arbete med lärarbrist

I rapporten ”Skilda förutsättningar och lokala lösningar. Kompetensförsörjning i förskola, skola och vuxenutbildning” går SKR igenom en lång rad av de svårigheter som finns med att göra prognoser över kommande lärarbrist. Rapporten visar också hur man kan arbeta lokalt med personalförsörjningen.

https://skr.se/download/18.7a95dc2f1818012627db547/1655816427241/Skilda_%20förutsättningar_och_lokala_lösningar.pdf